

Időutazás a Délmagyarországgal: 2002, a balástyai rém éve (93. rész)

Szocialista győzelem a választásokon

Még tán soha olyan kiélezett nem volt a kampány, mint a 2002-es választásokon, melyek végül szocialista győzelmet hoztak. És ez az év szólt a balástyai sorozatgyilkosról is.

A parlamenti választásokon csak egyetlen momentum ismétlődött meg hajszálpontosan a négy évvel ezelőtti szavazásból. Vásárhelyen 1998-ban Rapcsák Andrást, 2002-ben pedig Lázár Jánost már az első fordulóban képviselővé választották. Egyébként az eredmény merőben más lett, mint négy éve.

Hárompárti parlament

„Országosan MSZP-s siker, a vásárhelyi Lázár János képviselő lett – Három párt került a parlamentbe” – szólnak a DM címei április 8-án, lévén, hogy az MDF a Fidesszel kötött választási szövetség révén került be az ország házába. Aztán, az MDF önállósulásával mégis négypárti lett a parlament.

A DM emellett még kiemeli, hogy „A részvételi arány a rendszerváltás óta most volt a legnagyobb, az adatok majd' százszázalékos feldolgozása szerint a választópolgárok több mint 70 százaléka szavazott. Csongrád megyében a választásra jogosultak 67 százaléka járult az urnákhoz... Négy éve, 1998-ban a választások első fordulójában országosan 57 százalékos volt a részvétel, a megyében pedig 53,2 százalék.”

Április 22-én pedig arról tudósíthatott a DM, hogy: „A Fidesz-MDF nyerte a második forduló, az MSZP-nek és az SZDSZ-nek több a mandátuma – Többségben a kormányváltó erők – A legtöbb mandátumot a Fidesz-MPP-MDF nyerte, az MSZP-SZDSZ összefogás alakíthat kormányt. A rendszerváltozás időszakában most éltek a legtöbb szavazati jogukkal.” A végeredmény pedig: „A Fidesz-MPP-MDF nyerte a legtöbb országgyűlési mandátumot – 188-at –, de nem került többségbe a parlamentben. A második helyen befutó MSZP (amely 178 képviselői helyet szerzett) az

95 ÉV – 95 NAPBAN ELBESZÉLVE

Májusban volt 95 éve, hogy megjelent lapunk, a Délmagyarország első száma. Az évforduló alkalmából egy kis múltbeli kalandozásra hívjuk olvasóinkat. 95 lapszámon át szemelvényeket közlünk a 95 évfolyam fontos és érdekes írásából. És bár az ilyen válogatások szükségképpen esetlegesek, bízunk benne, hogy olvasóink örömeiket lelik benne, és betekintést nyernek nemcsak az ország és Szeged közel egy évszázados történelmébe, hanem a Délmagyarország históriájába is. Sorozatunk eddig megjelent részei a www.tortenet.delmagyar.hu címen megtalálhatók.

SZDSZ-szel együtt (amely 19 mandátumot nyert el), illetve az 1 közös képviselőnek köszönhetően kormányt alakíthat, mert 198 képviselője lesz az új országgyűlésben.”

A helyhatósági választás Szegeden szocialista győzelmet hozott. Ahogyan a DM írta október 21-én: „A megyeszékhelyen fölényesen győzött a baloldal jelöltje, Botka László az új polgármester”. Ami a részleteket illeti: „Csaknem kétszer akkora előnnyel utasította maga mögé Botka László Balogh Elemért a szegedi polgármesteri székért vívott küzdelemben, mint amekkorával négy esztendővel ezelőtt Bartha László Szalay Istvánt győzte le. Bartha Lászlóra négy éve 16 ezer polgár voksolt, míg tegnap Botka Lászlóra harmincezerrel is többen. Ez közel tizenötezerrel nagyobb szám, mint azoké, akik a második helyezett Balogh Elemérré adták le voksukat.”

A balástyai sorozatgyilkos

Áprilisban már egyik írás a másik után jelent meg a DM-ben a balástyai sorozatgyilkosról. Április 15-én arról tudósítottunk, hogy: „Két balástyai lány megölését már elismerte Sz. Zoltán.” Miután „a Balástya melletti Gaigonyán találtak rá szer-

A győztes és a vesztes: Botka László és Balogh Elemér kézfogása az október 23-i megemlékezésén

Fotó: Miskolczi Róbert

da este a gyilkos, Sz. Zoltán útmutatása alapján a három és fél éve, 18 éves korában eltűnt Jéga Szabó Bernadettre.” „A sorban első Józsa Róbertné volt, aki 1998. április 28-án tűnt el. Édesapja, Almásy István szerint él. Jéga Szabó Bernadett is 1998-ban tűnt el, míg Szanka Hajnalka 2001. augusztus 21-én. Az övé volt az első holttest, amelyet a rendőrök Sz. Zoltán

útmutatásai alapján kihantoltak, 2002. március 7-én, a Balástya melletti gaigonyai tanyavilágban.” – tettük még hozzá.

A következő napon, április 16-án pedig így szólnak a DM címei: „Ismét egy tetemet találtak a Balástya melletti tanyán – Beismerésben a sorozatgyilkos”. Ahogyan írtuk: „Egy harmadik tetemhez, valószínűleg az 1998 áprilisában

Balástyáról eltűnt nő holttestéhez vezet-e a rendőrök Sz. Zoltán. Március 7-én a tavaly augusztusban 19 éves korában megölt Szanka Hajnalka, az elmúlt héten az 1998 júliusában meggyilkolt 18 éves Jéga Szabó Bernadett, és most első áldozata, a 35 éves Józsa Róbertné holttestéhez is elvezette a rendőrök a március eleje óta előzetes letartóztatásban lévő Sz. Zoltán. A 34 éves férfi 1998 áprilisában végzett a nővel.”

Május 25-én a DM címei már arról szólnak, hogy: „Már öt nő megölését ismerte el a balástyai rém – Búvárok, marcolók keresik a holttesteket”. A tetemet sokáig hiába keresték, míg végül július 3-án adhattuk közre, hogy: „Megtalálták a balástyai sorozatgyilkos ötödik áldozatát – Most sem hazudott a rém”. Ahogyan a lap írta: „A Balástya külterületén lévő szilvásban mintegy másfél hónapnyi kutatás után a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság nyomozói nagy teljesítményű, honvédség munkagép segítségével kedd délután megtalálták a sorozatgyilkos ötödik áldozatát, a 25 éves K. Terézia földi maradványait. A balástyai lány még 2000-ben tűnt el otthonról.”

Gyári bajok, Eb-örömök

Ebben az évben már nagy bajban volt a ruhagyár is. A június 11-i lap arról ír, hogy: „Nem kapták meg a gyest a ruhagyáriak – A szegedi ruhagyár új tulajdonosa nem vette át állományába a gyerekekkel otthon lévő anyukákat. Májusban a gyest összegét sem kapták meg.” Nos, mindez már a közelgő gyárbezárás előszele volt.

Jutott azért jó hír is. „Aranyba foglalt szegedi Eb” címmel írhattott a DM július 22-én arról, hogy: „Minden idők legeredményesebb Európa-bajnokságán van túl a magyar kajak-kenu válogatott. A szegedi kontinenstalálkozón, harmincezer néző előtt, tíz arany-, hét ezüst- és két bronzérmert szereztek” a szegedi Maty-éri kajak-kenu pályán.

(Folytatjuk)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SZÁVAY ISTVÁN

A rablelkek

Sérteni most se akarok senkit. Jól tudom azonban, kapok ezért az írásért is akkorákat a fejemre, amekkorákat a többiért, sőt talán nagyobbakat is, de ha ezt se mondanám, még ha ismétlésként is, szgyellném magamat.

Mondom, amíg időm mondani engedi.

Megint egymásnak feszül az ország népe, mert megint választani kell. Most nem a népek, csak a képviselőknek. Most nincsen kampánycsend, talán nem is lesz, meghatalmazott követeink talán nem is figyelnek rám, de kimondom: fából vaskarika az egész. Pártszempontok szerint akarnak független személyt választani. A népakarat pedig olyan, mint az árvíz. Visszaköveteli a régi járdát, ha hatalmasra duzzad.

Előttem természetesen, ahányan vagyunk, akarat dolgában anynyifélék. Kinek a pap, kinek a papné. A napi divat azonban ismételteti akár nagyanyáink viseletét is, aztán átvált a leghóbortosabb másikra, de ha a politika is erre akar berendezkedni, katasztrófába futhat.

Az utolsó parlamenti választás után rémületként terjedt a vélekedés az egyik oldalon, hogy visszajöttek. És azonnal kiadatott a jelszó a másikon, tartsd szárazon a puskaport, hogy mi is visszajöhessünk. Mindig vissza? És mikor előre? A visszafelé tekingetésben néhányan a nagyanyáink nagyanyjának a divatjáig is vissza akarnak menni. Megint vannak, akik azt mondogatják, a királyságot kellene visszahoznunk.

Az tenné be a nagykaput!

A realpolitikusközpönyegébe bújnak azok is, akik ezt akarják. Azt mondják, nézzünk csak körül a világban: hogyan boldogul Spanyolország, hogyan Anglia, és mennyire az élen járnak a királyi örökséget megőrző kisebb államok? És bizonygatják, a demokrácia legjobban a királysággal keresztezhető. Mondanám nekik tanáros intésként, nézzenek körül jobban. Hogyan boldogulnak azok a nemzetek, amelyek régen elvetették a királyságot, és nem is tértek vissza hozzá!

Nagyanyáink nagyanyáinak divatját mondtam az előbb. Legutolsó királyunkról – csak fölségsértés ne legyen belőle! – én legszívesebben nemzeti hashajtói minőségében állítanék ki garancialevelet, és lám, leszármazottaira kacsingatnak megint néhányan. Ha nem is tennék első menetben a fejére a koronát, köztársasági elnöknek választanák csak. Aztán majd meglátjuk.

Petőfi költő volt, és nem politikus. A politikusok elmúlnak, rövid a szavatoosságuk. A költő, ha nem rimfaragó csupán, örök életű. Elragadta a forradalmi hevület, és ezt mondta ki: Akasszátok föl a királyokat! Ugyanebben a bordában szőtték Arany Jánost, de ő fájdalomosan csendes intelmekkel látott el bennünket. A rablelkek című versében a refrén: Menjünk vissza börtönünkbe! A folytatás minden szakasz végén más, de ugyanabból a körből erősít: Kedves félhomály van ott. – Állandó magány van ott. – Csendes, jó idő van ott. – Béke, nyugalom van ott. (Akkor még hosszú ú-val írhatta a nyugalmat.) És jön az utolsó, akár az ágyúdörrenés: Csendesebb halál van ott.

Könyörgöm megint, ne vissza! Mindig előre!

H. D.

A kitűnő baritonistát parasztszeninek tartották

A Délmagyarországgal egy évben született Szabady István

Szinte a Délmagyarországgal egyszerre született az ötvenes-hatvanas évek egyik legnépszerűbb szegedi operaénekes, Szabady István. Leánya szerint a kitűnő baritonistát ösztönös tehetségnek, afféle parasztszeninek tartották. Állandó olvasója volt kedvenc lapjának, a Délmagyarországnak.

Szabady István 1910. május 28-án született, Kajmádpusztá csikósbojtára volt, Tolnán kocsi-fényező inasként, majd segédként dolgozott. Sokat járt moziba, ahol egyszer énekelni hallotta a korszak egyik nagy énekes sztárját. Ezen annyira fellelkesült, hogy Budapestre költözött, ahol megismerkedett a híres énekesrel, Maleczky Oszkárrel és testvérével – először ők tanították énekelni. A segítségükkel felvételizett érettségi nélkül a Zeneakadémiára. Diploma után Kolozsvárott kezdte a pályáját Petúr bán szerepével. Ott énekelte először Háy Jánost. Amikor Kodály Zoltán megnézte az előadást, azt mondta: épp ilyennek képzelte a figurát, amikor a daljátékot komponálta. A baritonista a Szamos partjáról négy év múltán, 1945-ben került Szegedre, ahol Escamillót énekelte az operatársulat nyitóelőadásán, majd az együttes egyik vezető művésze lett. Korábbi szerepei mellett például Rigolettót alakította, Bagó volt a János vitézben, Renato az Álarcosbálban, Luna gróf A trubadúrban, Amonasro az Aidában. Amikor 1962-ben Vaszy a szabadtérin műsorra tűzte a Háyrt, ő volt a

Szabady István Escamillo szerepében a Carmenben

Archív fotó

darab legfőbb erőssége. A produkció plakátját még Londonban is kiállították.

– Bemutatóra készült a színház, amikor a premier előtt eltűnt az egész énekesgárda. Hiába keresték őket, sehol sem talál-

ták. Hozzánk szaladtak el, mert azt remélték, édesanyám biztosan tudja, hol lehet a férje – meséli Éva, a baritonista leánya. – Meg is kapták a barátok címeit, és az egyik tanya kertjében megtalálták az egész társaságot: az

előző esti borozgatás következményeit pihenték ki... Az utolsó pillanatban értek a színházba. Olyan jól sikerült a késéssel kezdődött premier, hogy végül nem kaptak büntetést, csak nagyszerű kritikát a Délmagyarországból, amelynek állandó olvasója volt. Édesanyám egy idő után már nem volt túl lelkes a bemutatókat követő kimaradások, késések miatt. Édesapám, aki szeretett fröccsözni, egyszer jó barátjával, Simándy Józseffel kitervelte, hogy éjeli szerenáddal követik meg anyukát. Zengett a Római körút a gyönyörű daloktól. Csakhogy mire hazaértek, anyuka már olyan ideges volt a várakozástól, hogy mérgében leöntötte egy vödör vízzel a szere-nádozókat. A csodálatos koncert így félbeszakadt. Az utca másnap szomorúan kérlete anyukámat: Legközelebb ne tegyen ilyet!

Szabady Istvánt – aki nagy népszerűségnek örvendett – 1970-ben nyugdíjazták, később megkapta a Szegedi Nemzeti Színház örökös tagja címet. 1992 júniusában hunyt el.

H. ZS.

